

ADVIES

**Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering
tot wijziging van het besluit van 30 oktober 2009 betreffende
bepaalde antennes die elektromagnetische golven uitzenden**

15 september 2016

Aanvrager	Minister Fremault
Aanvraag ontvangen op	11 juli 2016
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Aanvraag behandeld op	22 en 30 augustus 2016
Advies uitgebracht door de Plenaire zitting op	15 september 2016

Vooraf

De Raad herinnert eraan dat hij verschillende adviezen met betrekking tot de antennes die elektromagnetische golven uitzenden, heeft geformuleerd :

- Op 2 maart 2009, het advies inzake het voorontwerp van besluit betreffende bepaalde zendmasten die elektromagnetische golven uitzenden en inzake het voorontwerp van besluit tot vaststelling van de methode en de omstandigheden voor de meting van het elektromagnetische veld dat door bepaalde zendmasten uitgezonden wordt ([A-2009-007-ESR](#)) ;
- Op 15 september 2011, het advies inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering wijzigende het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 30 oktober 2009 betreffende bepaalde antennes die elektromagnetische golven uitzenden ([A-2011-021-ESR](#)) ;
- Op 24 mei 2012, het advies inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 30 oktober 2009 betreffende bepaalde antennes die elektromagnetische golven uitzenden, het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 maart 1999 tot vaststelling van de lijst van ingedeelde inrichtingen van klasse IB, II en III in uitvoering van artikel 4 van de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen, en het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 mei 2009 tot vaststelling van de samenstelling van het dossier voor de aanvraag van een milieuattest en -vergunning ([A-2012-025-ESR](#)) ;
- Op 16 mei 2013, het advies inzake het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke regering houdende verschillende maatregelen betreffende het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke regering van 30 oktober 2009 betreffende bepaalde antennes die elektromagnetische golven uitzenden ([A-2013-031-ESR](#)) ;
- Op 19 december 2013, het advies inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van bepaalde bepalingen inzake de exploitatie en de controle van antennes die elektromagnetische golven uitzenden ([A-2013-073-ESR](#)).

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Arrest van het Grondwettelijk hof

De Raad neemt er akte van dat het Grondwettelijk hof :

- het beroep tot nietigverklaring tegen de ordonnantie van 3 april 2014¹ heeft verworpen, dat enkele vereniging hadden aangetekend die van oordeel waren dat deze ordonnantie een achteruitgang inzake de bescherming van de gezondheid van de Brusselaars betekende ;

¹ Ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 1 maart 2007 betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende stralingen en tot wijziging van de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen.

- heeft gewezen op een juridische onduidelijkheid inzake de norm die van toepassing is op balkons en terrassen en in zijn arrest de juridische onduidelijkheid zelf nietig heeft verklaard.

1.2 Wijziging van de wetgeving

De Raad neemt er akte van dat het Gewest heeft besloten om de regelgeving te wijzigen die de ordonnantie ten uitvoer legt. Dit om deze te verbeteren ten aanzien van de ervaring die het gewestelijk bestuur op dit vlak heeft opgedaan.

De Raad herhaalt dat hij heeft benadrukt dat het belangrijk is om te beschikken over een wetgevend kader dat zich kan aanpassen aan de veranderingen in de sector van de telecommunicatie, gezien deze sector op technisch vlak enorm snel evolueert.

Over het algemeen herhaalt **de Raad** de beschouwingen die hij al in zijn vorige adviezen (zie « vooraf ») heeft geformuleerd. Hij vestigt meer in het bijzonder de aandacht op de volgende beschouwingen (geformuleerd in het advies [A-2013-031-ESR](#)) :

- ***De Raad** deelt de wil om de gezondheid van de bevolking en de werknemers te beschermen, en oordeelt dat het noodzakelijk is om een maximumnorm te bepalen voor de niet-ioniserende stralingen teneinde overdreven blootstelling aan de elektromagnetische velden die aanwezig zijn in ons leefmilieu te beperken ;*
- ***De Raad** [...] wijst erop dat het bestaan van een kwaliteitsvolle telecommunicatie-infrastructuur een belangrijk element is voor de economische middens en een aantrekkingsfactor kan vormen. De gevolgen van de definitie van een strikte norm voor andere aspecten dan deze van de volksgezondheid zijn dan ook niet te verwaarlozen ;*
- *[...] een vertraging wat betreft de telecommunicatie-infrastructuur dreigt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een stuk minder aantrekkelijk te maken (ontevredenheid van de economische middens, van de instellingen en internationale organisaties, een ontoereikende infrastructuur voor de organisatie van bepaalde congressen, ...). **De Raad** dringt er dan ook bij de Regering op aan dat zij bijzondere aandacht zou besteden aan de kwaliteit van het Brussels mobiel telecommunicatienet (door met name een oplossing te vinden die de ontwikkeling mogelijk maakt van de 4G-technologie) en dat zij zo snel mogelijk, met behoud van de rechtszekerheid, een evaluatie zou laten uitvoeren van de sociaaleconomische impact van de Brusselse norm.*

De Raad vindt deze beschouwingen die van 2013 dateren meer dan ooit actueel, gezien het dataverkeer de laatste jaren sterk toeneemt² en deze tendens zich in de toekomst met dezelfde intensiteit zou moeten voortzetten. Bovendien vestigt hij de aandacht op het feit dat het Comité van experts, dat de Regering heeft ingesteld, in zijn verslag van februari 2016 (gepubliceerd in juli 2016) de aandacht vestigt op de belangrijke economische rol van de telecomnetwerken voor de gewestelijke economische ontwikkeling³.

² Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie, « situatie van de elektronische communicatiesector - statistisch verslag », Jaar 2015 en FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, « barometer van de informatiemaatschappij (2016) »

³ « De telecomsector is essentieel voor de Brusselse economie (...). Er is een groot ontwikkelingspotentieel, maar dit wordt beperkt door een tegelijkertijd zeer complexe en zeer strikte wetgeving, die constant evolueert (...). De door de Brusselse regering gewenste digitalisering kan niet gerealiseerd worden zonder een gunstig juridisch, fiscaal en administratief kader. De norm zelf [de ordonnantie van 3 april 2014], en de toepassing en impact ervan op de kwaliteit van de netwerken moeten

De representatieve werkgeversorganisaties wijzen erop dat, volgens de operatoren, de huidige Brusselse norm ontoereikend is om hen in staat te stellen om deze groei het hoofd te bieden. Bovendien zou de situatie nog verergerd zijn sinds het arrest van het Hof dat de bepaling inzake balkons en terrassen nietig verklaarde. Bijgevolg roepen deze organisaties de Regering op om zo vlug mogelijk een beraadslaging over de Brusselse norm aan te vatten, en dit om de optimale economische ontwikkeling van het Gewest te waarborgen. Anderzijds nemen deze organisaties nota van het feit dat het voorontwerp van besluit ernaar streeft om de regelgeving te verbeteren die uit de ordonnantie voortvloeit, maar vrezen ze dat deze maatregel ontoereikend blijft en de rechtsonzekerheid vergroot. Bijgevolg pleiten ze ervoor om het normatief kader grondiger te her-evalueren.

Tevens **roepen de representatieve middenstandsorganisaties** de Regering op om zo vlug mogelijk een beraadslaging aan te vatten om zo de optimale economische ontwikkeling van het Gewest te waarborgen. Ze menen dat deze zou kunnen worden gewaarborgd via ofwel de aanpassing van de regelgevende norm, ofwel door een vereenvoudiging in het uitreiken van de vergunningen aan de operatoren, om hen in staat te stellen om het aantal antennes op het grondgebied te vergroten.

De representatieve werknemersorganisaties en de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector vinden het opportuun om het normatief kader inzake de elektromagnetische golven periodiek te evalueren, teneinde erop toe te zien dat de maatregelen die op dit vlak werden genomen bijdragen tot de aantrekkingskracht van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, meer bepaald voor wat de kwaliteit van diens mobiel telecommunicatienetwerk betreft. Deze evaluatie moet echter gebeuren ten aanzien van de gevaren voor de gezondheid van de Brusselse inwoners en werknemers. De ordonnantie wil deze gezondheid immers juist beschermen. Daarom vragen deze organisaties geen grondige her-evaluatie van het momenteel geldende normatief kader.

1.3 Informatie

De Raad herhaalt dat hoewel klasse 1D waaraan de vergunningsaanvragen voor zendmasten zijn onderworpen geen organisatie van openbare onderzoeken voorziet, de wetgever niettemin informatieplichten heeft voorzien.

In dat opzicht stelt hij voor om rekening te houden met de aanbevelingen van het Comité van experts, die benadrukken dat « het publiek op objectieve wijze moet blijven geïnformeerd en opgevoed worden en het debat zo veel mogelijk gerationaliseerd moet worden. Hiervoor kunnen alle door het BIM ontwikkelde tools zeer nuttig blijken, als ze samengaan met een positieve en efficiënte communicatie over de milieu-, gezondheids-, sociale en economische belangen die verband houden met mobiele technologieën »⁴.

Dientengevolge nodigt **de Raad** de overheden uit om een ambitieuzer beleid op het vlak van informatie te voeren.

constant geëvalueerd worden en vergeleken met de technologische ontwikkelingen en de kennisevolutie, om te garanderen dat deze gepast en geschikt blijft. » (Brussels Hoofdstedelijk Gewest, « Verslag van het experten comité voor niet-ioniserende straling. 2015-2016 », blz. 24)

⁴ Brussels Hoofdstedelijk Gewest, « Verslag van het experten comité voor niet-ioniserende straling. 2015-2016 », blz. 24

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Artikel 6

De Raad stelt vast dat antennes in het kader van werkzaamheden kunnen genieten van een afwijking om ten opzichte van hun basistoestand tijdelijk te worden verplaatst. Deze afwijking wordt één enkele keer toegestaan gedurende de geldigheidsduur van de milieuvergunning (momenteel 15 jaar).

Hoewel de milieuvergunningen betreffende antennes regelmatig worden gewijzigd, vindt hij dit zeer beperkend. Bijgevolg stelt hij voor dat deze afwijking die de verplaatsing van antennes in het kader van werkzaamheden toelaat, éénmaal « om de XXX jaar » zou worden toegekend. Voor wat hem betreft, is **de Raad** van oordeel dat deze afwijking éénmaal om de 3 jaar mogelijk zou moeten zijn.

*
* *